

Obsah

Úvod	13
I Vývoj modelů	25
1 Matematicko-fyzikální popis procesů v horninovém prostředí	27
1.1 Porézní prostředí jako kontinuum	28
1.1.1 Darcyovské proudění	29
1.1.2 Kapilarita, retenční křivky a nesaturované prostředí	30
1.1.3 Rovnice kontinuity	32
1.2 Transport látky	35
1.2.1 Hydrodynamická disperze	35
1.2.2 Rovnice transportu látek v porézním prostředí	37
1.2.3 Nerovnovážná výměna v prostředí s dvojitou porozitou	39
1.2.4 Empirické modely sorpce	41
1.2.5 Proudění s nehomogenní hustotou	44
1.3 Chemické a geochemické interakce	46
1.3.1 Rovnovážné reakce	47
1.3.2 Kinetické reakce	47
2 Numerické metody řešení	49
2.1 Diferenciální rovnice	49
2.1.1 Klasifikace PDR druhého řádu	51
2.2 Formulace řešení úloh popsanych diferenciálními rovnicemi	53
2.2.1 Řešení počátečních úloh ODR	54
2.2.2 Silné řešení PDR	57
2.2.3 Metoda konečných diferencí	59
2.2.4 Slabé řešení PDR	62
2.2.5 Metoda konečných objemů	75

3	Modely proudění podzemní vody	79
3.1	Model ustáleného proudění podzemní vody	79
3.1.1	Matematicko-fyzikální popis úlohy	79
3.1.2	Odvození MH slabého řešení	80
3.1.3	Diskretizace modelu užitím MH FEM	81
3.1.4	Algoritmus výpočtu diskrétní soustavy	84
3.2	Model neustáleného proudění	86
3.2.1	Matematicko-fyzikální popis úlohy	87
3.2.2	Odvození slabého řešení	88
3.2.3	Diskretizace modelu užitím MH FEM	89
3.3	Kombinovaný model	90
3.3.1	Kompatibilní verze	91
3.3.2	Nekompatibilní verze	100
4	Matematické modely úlohy transportu látek	101
4.1	Základní charakteristiky numerického řešení konvekčně-difúzních úloh	101
4.1.1	Upwind schéma pro rovnici konvekce	101
4.1.2	Implicitní schémata	104
4.1.3	Formulace metody konečných prvků pro konvekčně-difúzní rovnici	105
4.1.4	Metoda rozkladu operátoru	109
4.2	Řešení transportu s dvojitou porozitou pomocí rozkladu operátoru	111
4.2.1	Úvod	111
4.2.2	Popis úlohy	112
4.2.3	Formulace metody rozkladu operátoru	114
4.2.4	Řešení oddělené úlohy výměny mezi mobilní a imobilní formou	115
4.2.5	Formulace pro konkrétní konečně objemovou diskretizaci	116
4.2.6	Porovnání modelu s analytickým řešením	118
4.3	Řešení transportu látky s imobilní zónou a adsorpce	122
4.3.1	Popis modelu a řídicích rovnic	122
4.3.2	Popis numerické metody	125
4.3.3	Výpočetní testy	128
4.3.4	Závěr	131
II	Aplikace	133
5	Geologická data pro matematický model	135

5.1	Základní typy geologických dat a jejich využití v matematickém modelu	136
5.1.1	Data geologická v širším slova smyslu	136
5.1.2	Data strukturně geologická	137
5.1.3	Data hydrogeologická a hydrologická	138
5.1.4	Data hydrochemická	140
5.1.5	Data geofyzikální	140
6	Řešení procesů ve Strážském bloku	143
6.1	Charakteristika situace a řešených úloh lokality Stráž	143
6.2	Kalibrace modelu transportu látek v prostředí s dvojí porozitou	144
6.2.1	Popis modelu	145
6.2.2	Použití numerické řešení	147
6.2.3	Kritéria pro porovnávání	147
6.2.4	Průběh kalibrace	148
6.2.5	Výsledky	153
6.3	Užití konceptu „trojí porozity“ pro vysvětlení zdánlivé závislosti parametrů na velikosti experimentu	155
6.3.1	Dvojí a „trojí“ porozita	156
6.3.2	Kolonové experimenty	157
6.3.3	Závěr	159
6.4	Vliv hustoty v rámci hydrogeologické situace v lokalitě Stráž pod Ralskem	159
6.4.1	Úloha se zachováním geologických parametrů lokality	160
6.4.2	Vyhodnocení vlivu gravitace v cenomanské zvodni	164
6.4.3	Definice benchmarkové úlohy	168
6.4.4	Výsledky benchmarkové úlohy	170
6.4.5	Závěr	174
7	Lokalita Potůčky-Podlesí	175
7.1	Geologie a hydrogeologie oblasti	176
7.1.1	Metodika geologického výzkumu	177
7.1.2	Příklady výsledků geologického výzkumu	178
7.2	Simulace hydrogeologických experimentů	184
7.2.1	Příprava modelu	184
7.2.2	Výsledky simulací	188
7.3	Regionální model oblasti Potůčky-Podlesí	193
7.3.1	Realizace modelu	193
7.3.2	Výsledky simulací	196

8	Lokalita Melechov	201
8.1	Geologie a hydrogeologie oblasti	201
8.1.1	Metodika výzkumu	203
8.1.2	Výsledky hydrogeologického výzkumu	204
8.2	Simulace vodní tlakové zkoušky	207
8.2.1	Příprava modelu	208
8.2.2	Simulační výpočty	213
8.3	Regionální model oblasti	226
8.3.1	Příprava modelu	227
8.3.2	Výsledky modelu	228
9	Lokalita Cajamarca	235
9.1	Popis oblasti	235
9.1.1	Geologická stavba	235
9.1.2	Hydrologické poměry	241
9.2	Model oblasti	242
9.2.1	Příprava modelu	243
9.2.2	Výsledky simulací	247
10	Modelování THMC sdružených procesů	257
10.1	Sdružený transport tepla a vlhkosti v bentonitu	257
10.1.1	Úvod	257
10.1.2	Formulace matematického modelu a význam parametrů	258
10.1.3	Numerické řešení a implementace	261
10.1.4	Formulace a výsledky řešení úlohy BM1.3	264
10.1.5	Formulace a výsledky řešení úlohy BM2.1	269
11	Metodika automatického odhadu parametrů	279
	Závěr	287